

4

Geografie

Caiet multifuncțional

Clasa a IV-a

+ BONUS: Manual digital

Geografie

Manual pentru clasa a IV-a

Marius-Cristian Neacșu • Veronica Reh

ISBN 978-606-528-332-9

RNPC seria S5104756
Nr. 07898

4

- ✓ lucru individual
- ✓ exersarea noțiunilor din manual
- ✓ mini-atlas geografic
- ✓ spații pentru desene, scheme și hărți
- ✓ evaluări conform standardelor naționale

✓ fișe de lucru tipăribile ✓ materiale video ✓ jocuri și exerciții

Varianta pentru piața liberă a **manualului digital** de **Geografie** pentru **clasa a IV-a**.

Acest manual școlar este realizat în conformitate cu Programă școlară aprobată prin OMEN nr. 5003, din 02.12.2014.

CUPRINS

UNITATEA 1 – ORIZONTUL APROPIAT ȘI LOCAL – ELEMENTE DE GEOGRAFIE

A. Orizontul apropiat.....	4
B. Orizontul local.....	8
C. Caracteristici observabile ale orizontului local.....	10
D. Modificări observabile și repere de timp.....	12
E. De la orizontul local la țară.....	14
<i>Recapitulare și evaluare.....</i>	<i>16</i>

UNITATEA 2 – ROMÂNIA – ELEMENTE DE GEOGRAFIE GENERALĂ

A. Limitele și vecinii.....	18
B. Relieful: caracteristici generale și trepte de relief.....	20
C. Clima, apele, vegetația, fauna și solurile.....	24
D. Locuitorii și așezările omenești.....	28
E. Activitățile economice.....	30
<i>Recapitulare și evaluare.....</i>	<i>32</i>

UNITATEA 3 – ROMÂNIA – ELEMENTE DE GEOGRAFIE REGIONALĂ

A. Marile unități geografice ale României.....	34
B. Caracteristici geografice ale regiunii în care este situat orizontul local.....	42
C. Organizarea administrativă a României.....	44
<i>Recapitulare și evaluare.....</i>	<i>46</i>

UNITATEA 4 – ROMÂNIA ÎN EUROPA ȘI PE GLOB

A. România în Europa.....	50
B. Europa – un continent al planetei.....	54
C. Terra – planeta noastră.....	58
D. Terra – o planetă a Sistemului Solar.....	60
<i>Recapitulare și evaluare.....</i>	<i>62</i>

PAGINI DE ÎNVĂȚARE

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE

TEMATICA GENERALĂ ABORDATĂ

TITLUL LECȚIEI

Afiă!
Conținutul lecției, conform programei școlare.

Reține!
Fixarea elementelor învățate în timpul orei.

Aplică!
Activități recreative pentru asimilarea informației prin jocuri, exerciții, proiecte etc.

Observă!
Fotografiile/ilustrații elocvente, clare, explicative, pentru înțelegerea lecției și pentru un suport vizual bun.

Descoperă!
Întrebări și cerințe care ajută elevul să descopere singur reperele lecției.

UNITATEA 1 A. ORIZZONTUL APROPIAT

2. Orientarea și distanțele în orizontul apropiat

1 OBSERVĂ!
Sala de clasă

2 DESCOPERĂ!

LOCALIZEAZĂ!

- Unde se află locul Adinei în sala de clasă?
- Unde ar trebui să fie ușa de la intrare în raport cu locul Adinei?

DESCRIBE!

- Ce repere îți poate lua Adina pentru a se orienta în sala de clasă?

EXPLICĂ!

- La ce ne ajută orientarea într-un spațiu?

CONCLUZIONEAZĂ!

A. Adina stă în prima bancă, pe rândul de la perete. În fața sa este tablă în spatele căreia este ferestra. În stânga este ușa de la intrare.

B. Acestea sunt câteva repere cu ajutorul cărora Adina se poate orienta în sala de clasă.

3 AFLĂ!

Stânga, dreapta, în față, în spate sunt direcțiile în care mă aflu în momentul acesta pentru a-mi fi mai ușor să vorbesc despre poziția sau așteptarea mea într-un anumit spațiu. De exemplu, în clasă (1) eu am în față tablă, în spatele căreia sunt ferestrele. Sunt în curtea școlii în spatele meu este școala, iar în față terenul de sport. Sunt pe stradă, în cartier: în stânga mea este o biserică, în dreapta un parc, în față un magazin, iar în spatele școlii și locul de joacă. Dar, ce distanță este de la școală până acasă? Ai putea număra pașii. Ai putea să mă ajuti să mă orientez în fața și în spatele locului de joacă?

RETINE!

Pentru a se orienta mai ușor pe terra, într-o localitate sau într-o clădire, oamenii folosesc, de obicei, repere.

4 APLICĂ!

APLICAȚIE PRACTICĂ!

- Măsoară distanța de la bancă la tablă, numărând pașii. Apoi folosește un instrument. Ce instrumente ai la îndemână?
- Nevoază într-un tabel distanțele măsurate. Compară-le cu cele cu ale colegilor!

Reper	Distanța măsurată (pași)	Distanța măsurată (m)
bancă - tablă		
cadreă - tablă		

JOC!

Descoperă și scrie pe caietul de clasă distanțele care trebuie parcurse între următoarele obiective:

Școală	Parc	— m
Școală	Magazin	— m
Parc	Magazin	— m

DICȚIONAR

Orientare: identifierea direcției în care dorești să mă deplasez sau în care se află un anumit reper (clădire, oraș, lac, munte).

Reper: element fix, semn, indicator utilizat pentru orientare.

Distanță: interval care desparte două obiecte în spațiu.

Acasă: 0 m

Parc: 570 m

Școală: 250 m

Magazin: 1725 m

Prieteni tăi!

De-a lungul manualului vei întâlni noi prieteni care te vor ajuta să înțelegi cât mai bine tematica abordată în lecție.

DICȚIONAR

Explicarea noțiunilor noi apărute în lecție.

Editor: dr. Costin DIACONESCU
 Redactor: Mihaela STĂNESCU
 Tehnoredactare: George BIRIȘ
 Ilustrații: Gabriel IACOBINI, Cristina TOPUZARU, Dreamstime
 Copertă: George BIRIȘ
 © Copyright CD PRESS 2016

Editura CD PRESS

București, str. Logofătul Tăutu nr. 67, sector 3, cod 031212
 Tel.: 021.337.37.17, 021.337.37.27, 021.337.37.37
 Fax: 021.337.37.57

e-mail: office@cdpress.ro

www.cdpress.ro

f Editura CD PRESS

Comenzi:

@ manuale@cdpress.ro

☎ 021.337.37.37; 0744.521.194

🌐 www.cdpress.ro

Scanează codul și consultă catalogul complet de titluri al Editurii CD PRESS.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
 NEACȘU, MARIUS CRISTIAN

Geografie : caiet multifuncțional : clasa a IV-a / Marius Cristian
 Neacșu, Veronica Reh. - București : CD PRESS, 2016
 ISBN 978-606-528-326-8

I. Reh, Veronica

371.671:913(498)

EDITURA CD PRESS
 www.cdpress.ro

REVISTE • CARTE ȘCOLARĂ • MANUALE DIGITALE • DOTĂRI ȘCOLARE

Prima alegere în domeniul produselor și al proiectelor
 educaționale românești de calitate pentru școală și familie

CD PRESS editează și publicațiile educaționale

PAGINI DE INTRODUCERE ÎN UNITATEA DE ÎNVĂȚARE

1 ORIZONTUL APROPIAT ȘI LOCAL – ELEMENTE DE GEOGRAFIE

Planul unității de învățare

A. ORIZONTUL APROPIAT

- Clasă, școală, cartierul localității
- Orientarea și direcțiile în orizontul apropiat
- Planul (cartea localității, școlii, cartierului localității)

B. ORIZONTUL LOCAL

- Orizontul, linia orizontului, punctele cardinale
- Hărți ale orizontului local

C. CARACTERISTICILE DIVERSEMILOR ELEMENTE DE GEOGRAFIE LOCALĂ

- Relief, climă, hidrografic, vegetație, faună, soluri
- Populație, activități, activități ale satenilor

D. MODIFICĂRI OBSERVABILE ÎN SPAȚIUL LOCAL

- Modificări observabile în realitatea înconjurătoare
- Ora, ziua, săptămâna, anul
- CaleNDARUL

COMPETENȚE SPECIFICE

- Localizarea elementelor din orizontul apropiat și din orizontul local, repere și a punctelor cardinale
- Realizarea unor planuri ale clasei și ale școlii, utilizând forme geometrice simple
- Identificarea unor modificări geografice observabile din realitatea înconjurătoare și corelarea cu intervalele cunoașterii de timp
- Citirea și înțelegerea unor scheme și a unor reprezentări convenționale utilizate pe hărți ale orizontului local, ale localității și ale regiunii

Cuvinte cheie

Orient apropiat, orizont local, linia orizontului, punctele cardinale, activități, plan, harta, punctele cardinale

„Acesta este primul manual de geografie din viața ta. Acum te întâlnești cu a „regină” a științelor – Geografia –, care îți va dezvălui din esență toate tainele naturii și ale oamenilor și te va învăța să faci pași siguri pe Terra, planeta noastră.

Pentru început vei învăța cum să observi ceea ce ne înconjoară și cum să te orientezi în spațiul geografic. Să nu uitați că geograful își pune, cel mai adesea, două întrebări: unde și de ce? Apoi vei descoperi frumoasele părți noastre. Voi afla lucruri dincolo de ceea ce știm, despre noi – oameni care trăim aici – și activitățile noastre.

Probabil, unul dintr-unii geografi de pe Terra a îndrăznit să părăsească comunitatea și să vadă ce este pe Căminul nostru. El a vădit că dincolo de dealul din fața sa, Apoi s-a întors și a început să povestească celor din comunitate, de unde venise și de ce. Apoi s-a întors și a început să povestească celor din comunitate, de unde venise și de ce. Apoi s-a întors și a început să povestească celor din comunitate, de unde venise și de ce.

Numărul unității

Titlul unității

Competențe specifice

Planul unității de învățare

Mascota manualului și cuvânt introductiv

Cuvinte-cheie

În marea aventură a cunoașterii, te vor însoți:

Adina

Valentin

Geograficus

PAGINI DE EVALUARE

EVALUARE

1. Orientul planului sărăturii și noțiunea compozițională

A	B	C	D
Sud	mădări	sabli	ferestre
N	Vest	șapca	șăi
E	Nord	șăi	șăi
V	Est	mădăriaș	șăi

2. ADEVĂRAT SAU FALS? Nu există în geografia. A în dreptul esențialelor subliniate și în dreptul celor false.

a) Legenda este un element al hărții. ()
 b) Harta nu este un mijloc de orientare. ()
 c) O hartă este realizată cu ajutorul senzorilor convenționali. ()
 d) Scara oferă informații referitoare la conținutul hărții. ()
 e) Harta este o reprezentare micșorată a unor suprafețe terestre. ()
 f) Titlul nu indică subiectul și tipul hărții. ()

3. Seta în dreptul fiecărei categorii elementelor caracteristice compozițională, afișate în geografia:

Relief	Climă	Ape	Vegetație și faună	Populație și activități	Activități ale oamenilor

(precipitații, mări, lacuri, dealuri, sat, câmpuri, creșterea animalelor, cerș, pești, industrie, locuri de recreație, păduri, râuri etc.)

PAGINI DE RECAPITULARE

Recapitulare

1. **Elemente naturale**

- Forma de relief
- Climă
- Apele
- Vegetația și fauna
- Elemente antropice

Denumirea localității

Formă de relief, Climă, Apele, Vegetația și fauna, Elemente antropice, Activități ale oamenilor, Populație, Tipul activității.

„Harta și aplicațiile înțeleg până acum, identifică elementele care lipsește!”

PAGINI DE EVALUARE

Sunt organizate gradual, pe niveluri de dificultate – **suficient, bine, foarte bine** – în conformitate cu obiectivele urmărite.

PAGINI DE RECAPITULARE

Aici găsim schema conținuturilor cu principalele elemente-reper ale unității.

Pe CD găsești **variantele digitale** a manualului, completată cu activități multimedia interactive de învățare (AMII):

STATICE

• Hărți, ilustrații, fotografii, planșe didactice

ANIMATE

• Situații și teme animate cu valoare explicativă, didactică

INTERACTIVE

• Jocuri și exerciții

1. Clasa, școala, cartierul, localitatea

2. Orientarea și distanțele în orizontul apropiat

3. Planul (clasei, locuinței, școlii, cartierului, localității)

Orizontul apropiat și local – elemente de geografie

✓ EXERCIȚII

1. Enumeră obiectele din clasa ta.

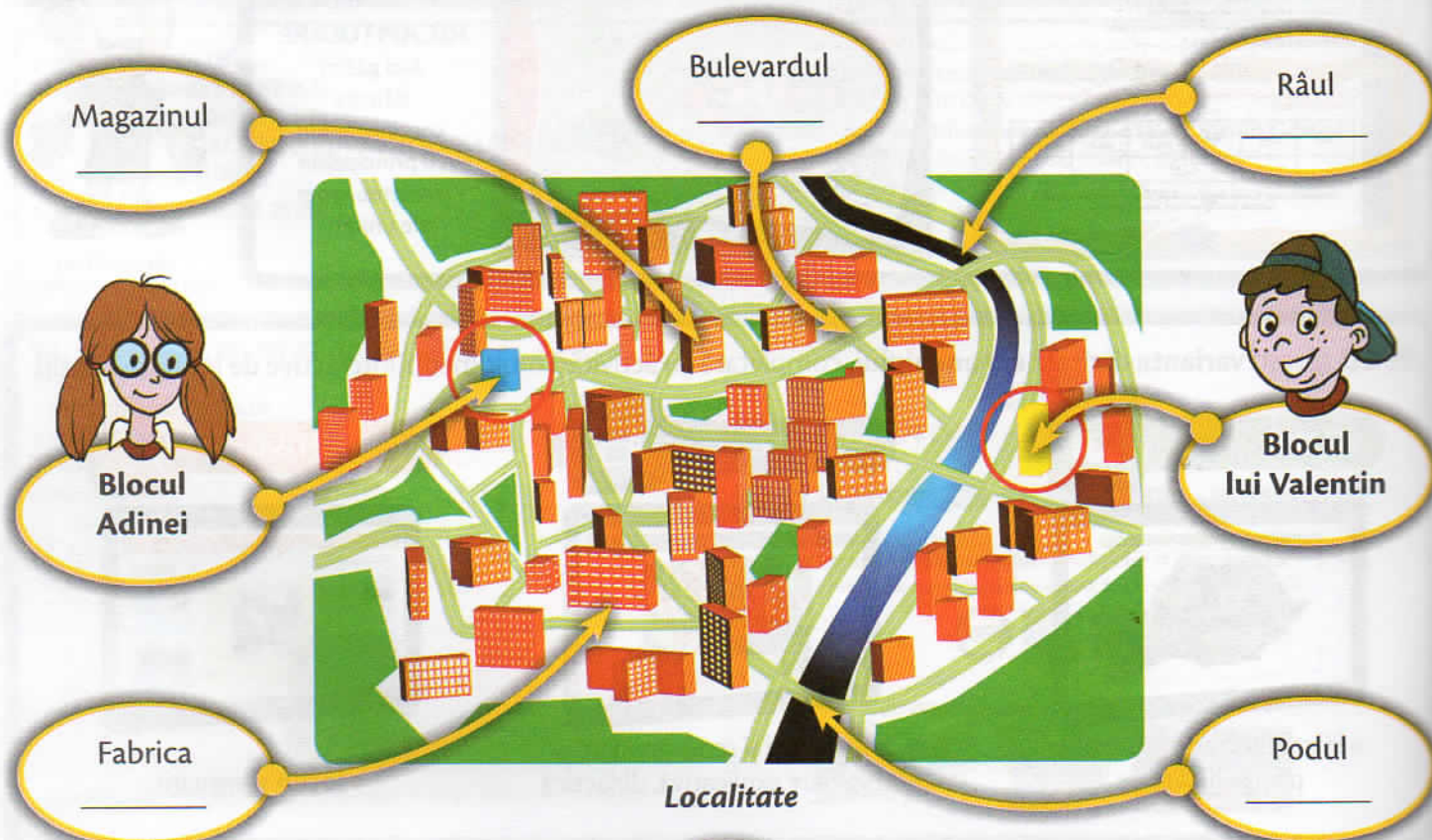
2. Enumeră obiectivele cele mai importante din cartierul tău/localitatea ta.

✓ JOC

„Găsește traseul!”

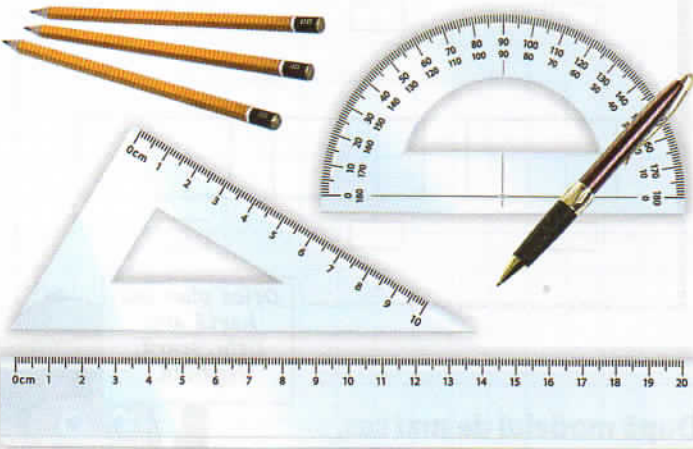
Ajută-l pe Valentin să găsească drumul de la casa lui spre casa Adinei, din imaginea de jos.

Describe traseul, precizând clădirile/obiectele importante întâlnite pe drum. După același model, realizează dialoguri cu colegii de clasă, despre cum ajungi dintr-un punct în altul al localității.

✓ ACTIVITĂȚI PRACTICE

1. **Măsoară** cu atenție distanța de la banca ta la tablă, numărând pașii, apoi folosește un instrument de măsură. Ce instrumente ai la îndemână? Notează rezultatele.

2. **Măsoară** alte distanțe din sala de clasă, după modelul de mai jos, folosind ca unitate de măsură metrul. Notează în tabel distanțele măsurate.

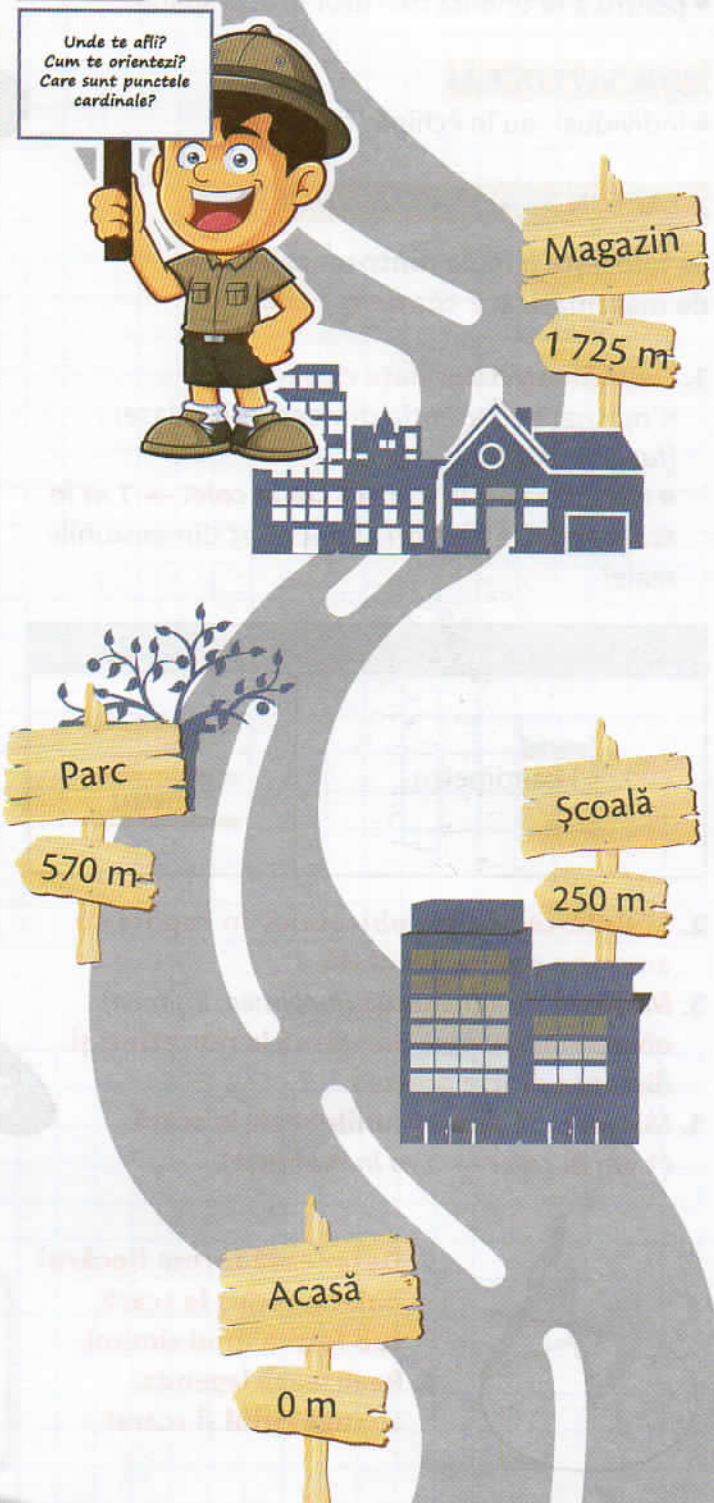
Repere	Distanța în metri (100 cm = 1 m)
bancă – tablă	
catedră – tablă	

✓ JOC

„Ghicește distanțele!”

Descoperă și scrie pe caiet distanțele care trebuie parcurse între următoarele obiective:

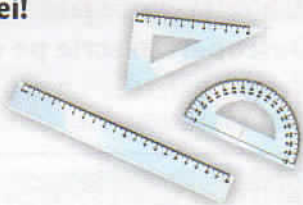
Școală	Parc	_____ m
Școală	Magazin	_____ m
Parc	Magazin	_____ m

A. Să construim planul clasei!

CE VEI REALIZA?

Planul clasei

DE CE ÎL VEI REALIZA?

- pentru a învăța să reprezinți corect un spațiu;
- pentru a înțelege mai bine cum este organizat acel spațiu;
- pentru a te orienta mai ușor în acel spațiu.

CUM VEI LUCRA?

- individual sau în echipă (cu colegii).

ETAPE ÎN REALIZAREA UNUI PLAN

Se folosește o foaie dintr-un caiet de matematică: **2 căsuțe = 1 cm!**

1. Delimitează suprafața clasei

- măsoară cu atenție dimensiunile clasei (lungime, lățime);
- micșorează-le la scară (**1 cm în caiet → 1 m în realitate**). De câte ori ai micșorat dimensiunile reale?

În caietul de matematică	În realitate
<p>1 centimetru</p>	<p>1 metru</p>

2. Stabilește poziția obiectelor în raport cu anumite repere din clasă.

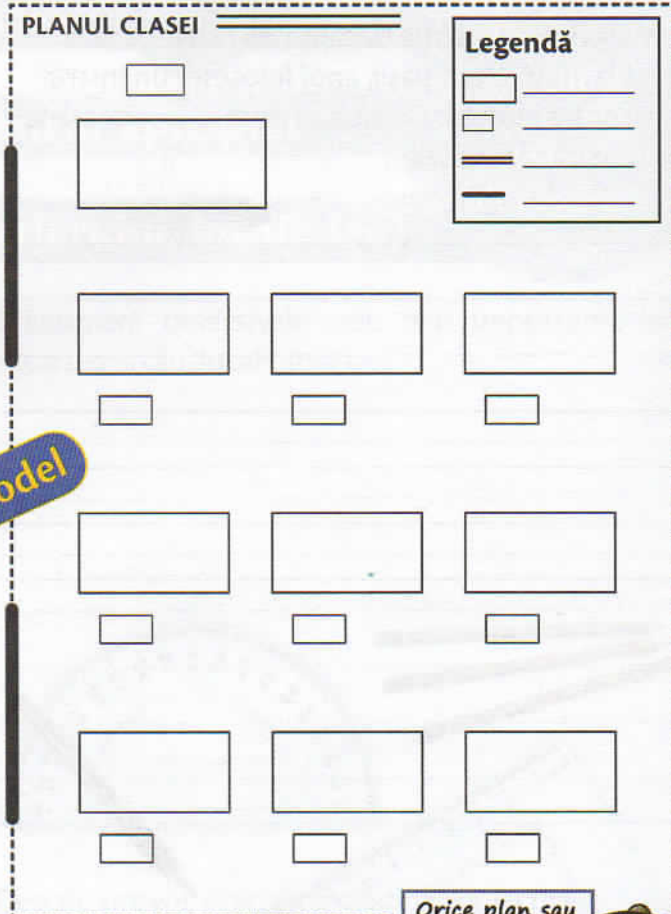
3. Măsoară dimensiunile (lungimea, lățimea) obiectelor pe care dorești să le reprezinți și distanța dintre acestea.

4. Micșorează dimensiunile reale la scară (1 cm în caiet → 1 m în realitate).

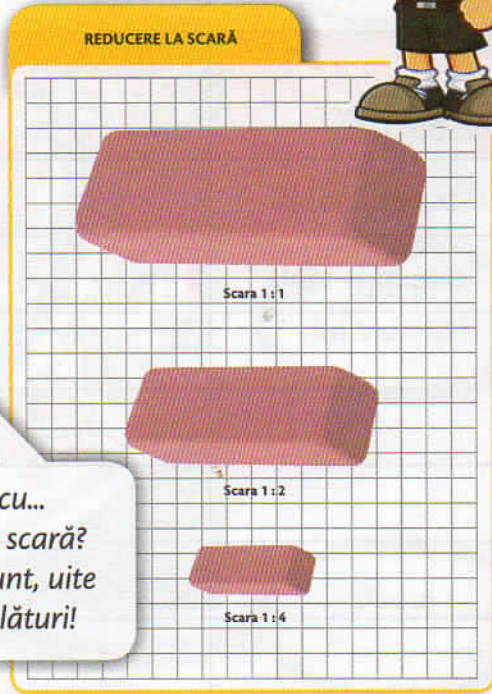
5. Desenează forma fiecărui obiect, redus la scară, sub forma unui simbol.

6. Realizează legenda, adaugă titlul și scara!

Orice plan sau hartă are: titlu, scară, legendă.

După modelul de mai sus, construiește planul clasei tale. Folosește spațiul cu pătrățele din pagina alăturată: **2 căsuțe = 1 cm.**

Cum o fi cu... reducerea la scară? A, ce aiurit sunt, uite explicația alături!

România –
elemente
de geografie
generală

8. Populația României

9. Așezările României

✓ EXERCIȚII

1. Completează textul, folosind cuvintele dintre paranteze:

Oamenii care locuiesc pe teritoriul țării noastre formează _____.

Populația României nu este distribuită _____ pe teritoriul țării. Astfel, în regiunile de _____, _____ și _____, populația este densă, iar în regiunile de _____ și _____, populația este mai puțin densă.

Populația majoritară o formează _____.

Populația minoritară este formată din _____,

_____, _____

_____, _____

(*tătari, depresiuni, munte, turci, populația României, uniform, maghiari, câmpie, românii, dealuri înalte, ucraineni, văile râurilor, romi*)

2. Scrie:

Sat adunat

Sat răsfirat

Sat risipit

● unitatea specifică de relief în care găsim fiecare tip de sat.

● 3-5 activități specifice așezărilor rurale din România.

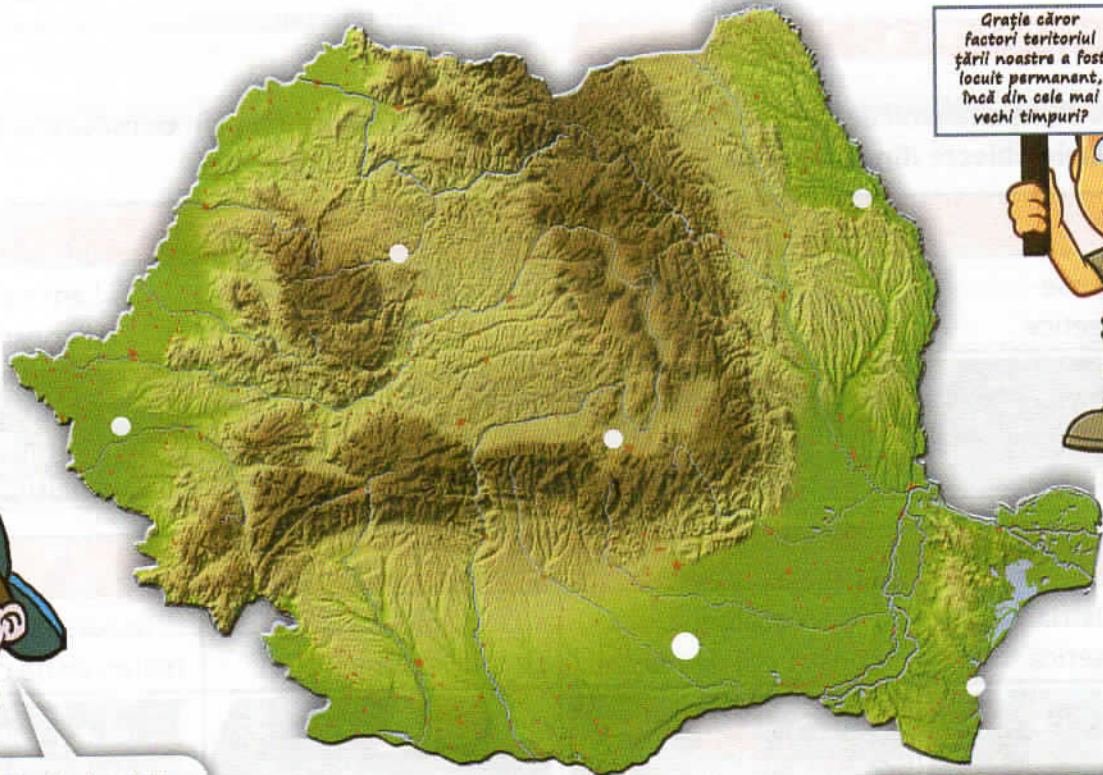
✓ EXERCIȚII

3. Localizează pe harta de mai jos orașele:

*București, Iași, Constanța, Cluj-Napoca,
Timișoara, Brașov.*

4. Transcrie numele orașelor de mai sus pe harta albă. Adaugă și alte orașe pe care le cunoști.

5. Scrie trei activități specifice orașelor din România.

Grație căror factori teritoriul țării noastre a fost locuit permanent, încă din cele mai vechi timpuri?

Psst...! Capitala țării este situată în Câmpia Română!

Unele orașe, ca Mangalia sau Constanța, au fost întemeiate de coloniștii greci și sunt cele mai vechi de pe teritoriul țării noastre!

10. Resursele și activitățile industriale

11. Agricultură și principalele produse agricole

12. Căile de comunicație

România –
elemente
de geografie
generală

✓ ACTIVITATE PRACTICĂ

Urmărește cu atenție tabelul de mai jos și descoperă din ce materii prime și prin ce industrie au fost prelucrate unele obiecte din camera ta. Scrie, după model, câteva dintre ele.

Resurse și materii prime			
Resurse energetice	Mineruri, metale	Produse petroliere, sare	Lemn și roci de construcție
 cărboni, petrol, gaze naturale	 fier, aur, argint, alte metale	 titei, sare	 bușteni, nisip, pietriș, marmura

Industria prelucrătoare și produsele finite			
Industria energetică	Metalurgie, construcții de mașini	Industria chimică	Industria lemnului, materiale de construcție
 curent electric, combustibil	 oțel, unelte, mijloace de transport, electrotehnice	 cauciuc, materiale plastice, fibre sintetice și altele	 mobilă, instrumente muzicale, sticlă și altele

Model: birou – lemn – industria lemnului

✓ EXERCIȚIU

Completează tabelul de mai jos. Selectează plantele și animalele date și scrie-le în tabel la locul potrivit: floarea-soarelui, oaie, sfeclă-de-zahăr, cartof, vacă, grâu, capră, viță-de-vie, măr, ovăz, prun, ardei.

CÂMPIE	DEAL	MUNTE

✓ ACTIVITATE PRACTICĂ

Realizează un desen cu titlul: „În livadă”.

✓ EXERCİȚIU

Citește cu atenție coloanele alăturate și apoi unește, prin săgeți, căile de comunicație cu mijloacele de transport potrivite.

Șosele
Căi ferate
Fluvii, mări și oceane
Tunele subterane
Culoare aeriene

tren
avion
autobuz
metrou
vapor

✓ ACTIVITATE PRACTICĂ

Realizează, la alegere, o compunere cu titlul:

„Prin oraș cu autobuzul”, „Croazieră pe Dunăre”, „Cu trenul prin țară”, „Traversăm oceanul cu avionul”.

1. Poziția geografică a României în Europa

2. Țările vecine

România
în Europa
și pe Glob

✓ EXERCIȚII

1. Taie răspunsul greșit:

- România este situată în partea de *sud-est* / *sud* a Europei Centrale.
- România are o *climă mediteraneeană* / *temperat-continentală*.
- Pe Glob, țara noastră este situată la jumătatea distanței dintre Ecuator și *Polul Sud* / *Polul Nord*.
- Marea Neagră scaldă litoralul situat în partea de *sud-est* / *sud-vest* a României.
- Caracteristicile geografice ale țării noastre sunt influențate de prezența Munților *Carpați* / *Ural*.
- În *Prut* / *Dunăre* se varsă cea mai mare parte dintre râurile din interiorul țării.

2. Explică pe scurt care sunt consecințele poziției țării noastre pe continent.

3. Explică de ce România este o țară carpatică, dunăreană și pontică.

Reamintește-ți poziția
vecinilor României, în
raport cu țara
noastră!

4. Localizează România în Europa și pe Glob. Precizează: poziția geografică a țării noastre pe continent și paralela importantă ce o traversează.
